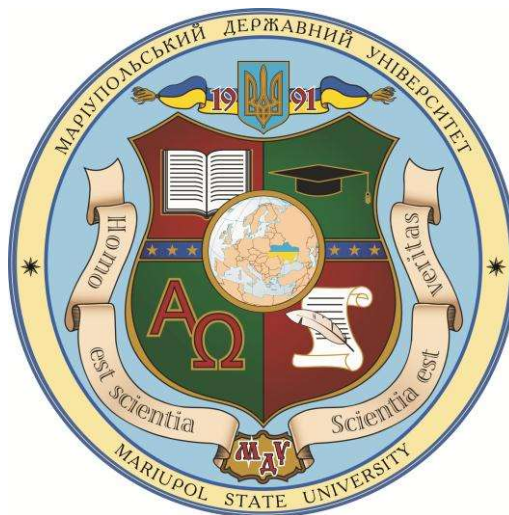

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XVI підсумкової науково-практичної конференції
викладачів**

31 січня 2014 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

МАРІУПОЛЬ – 2014

УДК 061.3 (063)
ББК 94.3я 431

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2014. – 444 с.

Друкується за ухвалою вченої ради Маріупольського державного університету (протокол № 4 від 25.12.2013)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Баймуратов М.О., д.ю.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Булатова О.В., д.е.н., проф.; Волошин Ю.О., д.ю.н., проф.; Лисак В.Ф., д.і.н., проф.; Кіндюк Б.В., д.геогр.н., проф.; Коляда Ю.Є., д. ф-м.н., проф.; Косенко Ю.М., к.пед.н., проф.; Ніколенко Л.М., д.ю.н., проф.; Оленіч Т.С., д.філос.н., проф.; Пономарьова І.С., д.і.н., проф.; Почепцов Г.Г., д.філол.н., проф.; Романцов В.М., д.і.н., проф.; Сабадаш Ю.С., д. культурології, проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Соколова І.В., д.пед.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 31 січня 2014 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

***Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику***

© Маріупольський державний університет

Таким чином, аналіз положень діючого законодавства в сфері регулювання зайнятості дозволяє зробити такі висновки. Об'єктивна потреба у гармонізації наявного масиву нормативно-правових документів у сфері зайнятості, соціального діалогу, соціальної політики, податків та регулювання економічного розвитку держави залишається не задоволеною. Сфера зайнятості потребує змінення підходів до її регулювання, і перш, ніж вносити концептуальні зміни до законодавства щодо ринку праці, необхідно чітко визначити стратегічні цілі й завдання, які постають перед державою у сучасних соціально-демографічних умовах, та з урахуванням пріоритетів економічного розвитку в контексті міждержавної інтеграції. За відсутності ж цілісної стратегії зайнятості будь-які заходи (в тому числі, окремі законодавчі ініціативи) є паліативними та не приведуть до бажаного результату.

Необхідними є продовження процесу гармонізації національного законодавства у сфері зайнятості з ратифікованими міжнародно-правовими документами та балансування інтересів усіх сторін соціального діалогу з особливим акцентом на безумовному забезпеченні інтересів та дотриманні трудових прав працівників.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Бойко М. Д. Порівняльне трудове право: Навчальний посібник / М. Д. Бойко. – К.: Атіка, 2007. – 384 с.
3. Забута Н. Регулювання зайнятості населення: теорія і зарубіжний досвід. / Н. Забута // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2009. – № 5. – С. 76-82.
4. Киселев И. Я. Сравнительное и международное трудовое право: Учебник для вузов. / И. Я. Киселев. – М.: Дело, 1999. – С. 209.
5. Островерхов В. Використання зарубіжного досвіду для вдосконалення концепції зайнятості України в умовах кризи / В. Островерхов. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Rarpsu/2009_14/Ostroverkhov.pdf
6. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

УДК 352.07(477):061.1ЕС(06)

Бойко Ю.В., асистент

СТАНОВЛЕННЯ СТАНДАРТІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МІЖДЕРЖАВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Становлення стандартів місцевого самоврядування в рамках ЄС пов'язане з європейською інтеграцією. Це істотно впливає на розвиток місцевої демократії, основи побудови та функціонування місцевого самоврядування, а також на те, як визначається й реалізується державна політика на національному, регіональному й місцевому рівні. Одним із критеріїв децентралізації є інститут місцевого самоврядування. Кінець ХХ – початок ХХІ століть ознаменувалися реформою майже у всіх країнах у даній області. Основна проблема при здійсненні реформ місцевого самоврядування полягає в тому, щоб установити оптимальний баланс між централізацією (одним з головних елементів якої є місцеве самоврядування) і децентралізацією [1].

При дослідженні проблем реалізації Україною міжнародних стандартів місцевого самоврядування неможливо не торкнутися проблеми становлення і формування самих міжнародних стандартів такої діяльності, юридичної природи таких стандартів[2, с. 442].

Зближення правових систем у рамках європейського співтовариства свідчить про формування європейської системи місцевого самоврядування, у якій діють відповідні міжнародні стандарти місцевого самоврядування[2, с. 442]. Міжнародні стандарти – це

норми міжнародного права, які містяться у міжнародних договорах, що розробляються державами у рамках міжнародних міждержавних організацій [3]. На процеси розроблення таких норм впливають глобальні тенденції інтернаціоналізації міжнародного життя. Вони опосередковано впливають на внутрішньодержавні й міждержавні відносини, в результаті чого суб'єкти міжнародного права розробляють стандартизовані правила поведінки і визнають їх юридично обов'язковими [4, с. 516].

З точки зору права, під «міжнародними стандартами місцевого самоврядування» розуміють міжнародні норми, що регламентують муніципальну діяльність і прийняті державами в рамках міжнародних міждержавних організацій [3]. Такими стандартами виступають міжнародно-правові норми, що регламентують основні принципи, форми і методи здійснення муніципальної діяльності, прийняті державами світу в рамках міжнародних міждержавних організацій. Вони регламентують спільно вироблені державами підходи і принципи становлення і функціонування інституту місцевого самоврядування. На цьому наголошує О.В. Батанов «Особливостями міжнародних стандартів у цій сфері є те, що вони регламентують спільно вироблені державами концептуальні підходи і міжнародно-легальні принципи становлення, формування і функціонування інституту місцевого самоврядування на території конкретних держав» [5, с.136]. Закріплення таких положень за допомогою рамкових норм міжнародного права свідчить про роль цього інституту у міжнародному масштабі, що характеризується актуалізацією і глобалізацією предметів правового регулювання [6].

Інтеграція держав-членів ЄС у світове співтовариство накладає на них певні обов'язки з реалізації своїх міжнародно-правових зобов'язань не тільки на міжнародній арені, а й у середині кожної держави. Так, М.О. Баймуратов, виділяє такі причини підвищення ролі місцевої влади в створенні об'єднаної Європи:

- на внутрішньодержавному рівні членів ЄС чітко позначилися тенденції децентралізації й деконцентрації державної влади, що призвели до формування на місцевому рівні, поряд з іншими інтересами місцевих співтовариств, «загального людського інтересу», детермінованого причинами економічного й культурного порядку, що робить вагомий вплив на весь процес загальноєвропейської інтеграції;

- на міжнародній арені місцеві й регіональні влади в силу загальних принципів їхнього конституювання, загальних цілей і завдань, що стоять перед ними, та загальної ментальності, змогли швидше досягти позитивних результатів у прикордонному співробітництві, а також працювати в галузі становлення системи міжнародного співробітництва з однойменними та іншими суб'єктами зарубіжних держав, уникаючи бюрократичних зволікань та різних обмежень [7, с. 166].

При розкритті міжнародних стандартів місцевого самоврядування зупинимося на стандартах країн-членів ЄС. 7 лютого 1992 року в Маастрихті було підписано Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір), який був односторонньо ратифікований всіма державами-членами Європейських співтовариств і 1 листопада 1993 р. вступив в силу. Як стверджує Ю.О. Волошин, європейська міждержавна інтеграція, активно заглиблюючись після прийняття Єдиного європейського акту і Маастрихтських угод, спричинила багатогранні і комплексні конституційні і муніципальні реформи децентралізації і деконцентрації владних повноважень центральних органів виконавчої влади держав-членів ЄС, які привели до регіоналізації вказаних повноважень. Такі реформи не лише зумовили зміцнення інститутів локальної демократії в державах-членах ЄС, а також вплинули на муніципальні системи в країнах-кандидатах на вступ в ЄС [8, с.46].

Слід відзначити, що з моменту підписання Маастрихтського договору, у державах-членах ЄС намітилась тенденція переходу від централізації до децентралізації. Також, після підписання Маастрихтського договору намітилась тенденція зміни адміністративно-територіального устрою держав. Третя тенденція, введена з Маастрихтським договором в 1993 році це принцип субсидіарності.

Статті 198А і 198С Маастрихтського договору регламентують створення Комітету регіонів, який є органом ЄС консультативного характеру [9]. Представники місцевої влади та мери міст отримали можливість брати участь у діяльності ЄС, особливо з питань, які Євросоюз покладає на даний рівень влади в межах її компетенції, а також інформувати свої регіони про діяльність ЄС. Робота в Комітеті регіонів здійснюється за такими напрямками:

- освіта, професійна підготовка (ст. 126 Договору);
- культура (ст.128)
- охорона здоров'я (ст. 129);
- фонд регіонального розвитку (ст. 130S);
- проектування транс'європейських комунікацій (ст.129);
- проекти угод про структурні фонди (ст.130 В)[10].

В процесі ухвалення рішень з питань, що зачіпають місцеві й регіональні інтереси, консультації з Комітетом регіонів обов'язкові. Амстердамський договір (набув чинності в травні 1999 року) розширив коло цих питань, включивши до них охорону довкілля, розпорядження коштами з Європейського соціального фонду, професійно-технічна освіта, транскордонна співпраця і транспорт. Крім того, Комітет регіонів може готувати висновки і з власної ініціативи.

Європейський Союз дедалі частіше звертає увагу на проблеми місцевого самоврядування в країнах, які входять до його складу. Особливостями міжнародних стандартів у сфері місцевого самоврядування є те, що вони регламентують спільно вироблені державами принципові підходи і міжнародно-легальні принципи становлення, формування і функціонування інституту місцевого самоврядування на території конкретних держав. Офіційне визнання Європейської хартії про місцеву самоврядність на рівні ЄС залишається одному з головних завдань, що стоять перед Постійною конференцією місцевих і регіональних властей Європи.

Метою Хартії є встановлення загальноєвропейських стандартів щодо визначення і захисту прав територіальних громад і органів місцевого самоврядування, що забезпечує їх активну участь у вирішенні питань місцевого значення [11].

Ратифікована Україною ця хартія відповідно до ст. 9 Конституції України є частиною національного законодавства, її положення мають обов'язкову юридичну силу. Конституція певною мірою конкретизує частину принципів Європейської хартії місцевого самоврядування щодо національних особливостей. Отже впровадження міжнародно-правових норм і стандартів щодо місцевого самоврядування для України – держави, яка проголосила про свій Європейський вибір, є вкрай необхідним і своєчасним.

Література

1. Лозовська Л.І. Механізми взаємодії місцевого самоврядування країн Європейського Союзу з наднаціональними структурами[Електроний ресурс]/ Людмила Іванівна Лозовська. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/26_NII_2009/Gosupravlenie/52135.doc.htm
2. Муніципальне право України.: навч. посібник / За редакцією В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. К. Юрінком Інтер. 2006. - 590с.
3. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф.Погорілко, О.Ф.Фрицький, М.О.Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф.Погорілка, О.Ф.Фрицького. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
4. Баймуратов М.О. Міжнародні зв'язки і стандарти в системі місцевого самоврядування України //Муніципальне право України: Підручник/ За ред. Погорілка В.Ф., Фрицького О.Ф. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С.315-348.
5. Батанов О.В. Муніципальне право України: Підручник/ Відповідальний редактор М.О. Баймуратов. – Х.: «Одісей», 2008. – 528.
6. Баймуратов М.А. Европейские стандарты локальной демократии и местное самоуправление в Украине. – Харьков, 2000. – С. 19-20.

7. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальций Ю.Ю. та ін.. Муніципальне право України: Підручник./ За ред.. Баймуратова М.О. – 2-е вид. доп. – К.: Правова єдність, 2009. – 720с.

8. Федерализм и регионализм: приоритеты XXI века. Материалы 3-й международной научной конференции. / Под общей редакцией к.ю.н., доц. М.А.Миндзаева. Владикавказ: Владикавказский институт управления, 2011 – С.46-49.

9. Волошин Ю.А. Конституционно-правовое обеспечение европейской межгосударственной интеграции: регионалистское измерение/ Ю.А. Волошин. – Режим доступа: <http://kk.convdocs.org/docs/index-314064.html>

10. Maastricht Treaty 1993. – P.48.

11. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування: Навч. посіб. / М. Пітчик, В. Кравченко, Е.С. Моньо, Б. Фонтен, В. Черніков. – К.: Клевер, 2000. – С. 33.

УДК 341.29

Василькова Є.А., к.ю.н., старший викладач

СПІВВІДНОШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ З НАЦІОНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Розвиток світової спільноти в різних сферах політичної думки, економічних напрямків, соціальних і культурних вимірах, призводить до тенденцій розвитку регіоналізації і регіоналізму. Це незворотній процес, до якого не можна ставитися погано чи добре, адже прогрес і зміни, що пов'язані з ним, не завжди сприймалися позитивно, а часто зовсім навпаки. Необхідність даної тенденції (регіональної політики) витікає з нерівнозначності регіонів за чинниками і завданнями їхнього розвитку, внаслідок чого будь-яка державна політика будується диференційовано в регіональному аспекті. Дану тенденцію необхідно сприймати як даність адже світогляд суспільства постійно вдосконалюється, а з ним і цілі, функції, методи, прийоми здійснення гідного життя. Невід'ємним поняття регіоналізації є регіональна політика, вона міцно закріпилася не тільки в лексиконі науковців у різних галузях, але й і у представників усіх рівнів державного управління.

У зв'язку з розвитком цього питання існує багато різних думок стосовно тлумачення терміну «регіональна політика». Так, Ю.М. Гладкий бачить регіональну політику, як сферу діяльності з управління політичним, економічним, соціальним та екологічним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті і відображення, як взаємини між державою і регіонами, так і регіонів між собою. Наприклад, М. Кноглер та О. Секарев під регіональною політикою розуміють: сукупність заходів, спрямованих на усунення відмінностей в економічній дієздатності та життєвому рівні, наявних між територіально відокремленими частинами країни. С. Романюк дає таке визначення цього вкрай важливого поняття у концепті управління – це систематизований вплив на регіони центрального уряду, а також його територіальних підрозділів.

Зі всього різноманіття доктринальних підходів поняття «регіональна політика» можна зробити висновок про те, що це є сфера діяльності публічної влади з управління економічним, соціальним і політичним розвитком держави в просторовому, регіональному аспекті, тобто вона є пов'язаною з взаємовідносинами між державою і її регіонами, а також регіонів між собою.

Регіональна політика є складним та системним феноменом, вона складається з багатьох видів напрямків державної діяльності, а саме:

- економічна політика;
- соціальна політика;
- демографічна політика;
- екістична (поселенська) політика;